

ÕIGUSUUDISED

TARK

Autor:
Tanel Kün
advokaadibüroo TARK
partner, vandeadvokaat

Koostaja advokaadibüroo TARK. Projekti juhib vandeadvokaat Aare Tark

Väljaandja
Äripäeva teabekeskus
Vana-Lõuna 39/1
19094 Tallinn
info: 667 0099
e-post: teabevara@aripaev.ee
www.teabevara.ee

Õigusabi
Advokaadibüroo TARK
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
tel: 611 0900
e-post: info@tark.legal
www.tark.legal

EESTI ÕIGUSKORDA ON JÕUDNUD KINDLUSTUSÜHISTUD

Tulundusühistud on äriühingud, mille eesmärk on toetada ja soodustada liikmete majanduslikke huve ühise majandustegevuse kaudu. Euroopas on levinud just kindlustusandjate tegutsemine tulundusühistutena ja rahandusministeeriumi andmete kohaselt moodustas 2016. aastal tulundusühistute turumaht tervelt 31,5% Euroopa kindlustusturust. Eesti on aga pikalt olnud üks väheseid riike Euroopas, kus kindlustusandjal polnud võimalik tulundusühistu vormis tegutseda. Alates selle aasta märtsist on see ajalugu.

2. märtsil 2019 jõustub kindlustustegevuse seaduse ja võlaõigusseaduse muutmise seadus, millega võimaldatakse kindlustusandjal tegutseda tulundusühistuna. Seadusemuudatus on ajendatud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivist 2009/138/EÜ, mida tuntakse ka Solventsus II direktiivina. Direktiiv ei sea piiranguid kindlustusandja asutamise vormile, mis tähendab, et ka Eesti seadustes peab olema võimalus asutada kindlustusandja tulundusühistuna. Seadusemuudatus kõrvaldab seega Eesti õiguskorras varem kehtinud ebaproportsionaalse ettevõtlusvabaduse piirangu, mis keelas kindlustusandja asutamist taolises vormis.

Seadusemuudatuse üks eesmärk on tagada ka kindlustusühistuna asutatud kindlustusandjate maksejõulisus, läbipaistvus ja usaldusväärne toimimine. Selleks on seadusemuudatusega sätestatud kindlustusühistule samad reeglid, mis aktsiaseltsi vormis tegutsevale kindlustusandjale. See tähendab, et tulevane kindlustusühistu peab esmalt saama tegevuseks loa finantsinspeksioonilt. Peale selle on seatud kindlustusühistu osakapitalile sarnased suured nõuded nagu

aktsiaseltsi vormis asutatud kindlustusandjale. Elu-, vastutus-, krediidi- või garantiikindlustust pakkuva kindlustusühistu osakapitali suurus peab olema vähemalt kolm miljonit eurot ja muud tüüpi kahjukindlustuse pakkumisel peab osakapitali suurus olema vähemalt kaks miljonit eurot.

Uue seadusega ei seata piire kindlustusühistu liikmesusele. See tähendab, et kindlustusühistu liikmeks võivad astuda kõik, kes vastavad kindlustusühistu põhikirjas sätestatud liikmesuse tingimustele. Kindlustusühistu saab samuti valida, kas oma varaga kindlustatakse teiste isikute ja ettevõtete kindlustusriske või ainult oma liikmete riske. Erandiks on kohustuslik vastutuskindlustus, mille puhul ei tohi kindlustusühistu põhikirjaga ette näha tingimusi, mis piiravad kindlustusvõtja õigust sõlmida kindlustusühistuga kindlustusleping, kui kindlustusvõtja vastab tüüpitingimustes ettenähtud tingimustele.

UUENDATAKSE EESTI KREDIIDIASUTUSTE REGULATSIOONI

20. jaanuaril jõustus uus krediidasutuste seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus, millega ajakohastatakse pankade ja investeerimisühingute kapitali, juhtimise ja ühinemise ning kindlustusandjate nõudeid ja automaatse liikluskindlustuse tekkimise aluseid. Seadusemuudatusega muudetakse lisaks krediidasutuste seadusele ka finantskriisi ennetamise ja lahendamise seadust, kindlustustegevuse seadust, tagatistfondi seadust ja väärtpaberituruseadust.

Kõige olulisemate muudatustena anti pankadele õigus ühineda teiste äriühingutega ning sätestati nõuded, millele krediidi-

asutuse, krediidasutuse emattevõtjast finantsvaldusettevõtja ja segafinantsvaldusettevõtja juhid peavad vastama.

Kui varem said pangad ühineda üksnes teiste pankadega, siis seadusemuudatusega antakse pankadele õigus ühineda kindlatel tingimustel teiste äriühingutega. Muudatuse eesmärk on vältida seda, et mõnel teise Euroopa Liidu liikmesriigi jurisdiktsiooni loodud krediidasutusel tekiks Eesti ees oluline eelis. Ühinemise vabamaks muutes loodetakse krediidasutust suunata valima jurisdiktsiooniks Eestit. Ühinemiseks annab menetluse alusel loa finantsinspektsioon.

Seadusemuudatusega sätestati ka, et krediidasutuse, krediidasutuse emattevõtjast finantsvaldusettevõtja ja segafinantsvaldusettevõtja juhid võivad olla üksnes isikuid, kellel on krediidasutuse, finantsvaldusettevõtja või segafinantsvaldusettevõtja juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemus, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane reputatsioon. Samuti peavad varem nimetatud ettevõtete juhatused ja nõukogud vastama krediidasutuse kehtestatud juhtorgani koosseisu mitmekesisuse põhimõttele, mis tähendab, et juhtorganites peaksid olema esindatud eelkõige erineva pädevuse ja ametialase taustaga isikud.

Seadusemuudatustega saab täpsemalt tutvuda veebilehel <https://www.riigiteataja.ee/akt/110012019001>.

VANGISTUS EI TÄHENDA AMETIKOHUSTUSTE RIKKUMIST

Riigikohus selgitas 13. veebruari 2019. aasta otsuses nr 2-16-11889, millised asjaolud ei ole hea usu põhimõtte vastased konkurentsipiirangust tuleneva nõude maksmapanemisel.

Viidatud lahendi asjaolude kohaselt esitas hageja, kes oli kostja endine juhatuse liige, kostja vastu hagi, et kostja tasuks juhatuse liikme teenistuslepingus sätestatud 12-kuulise konkurentsikeelu järgimise eest hagejale 2000 eurot kuus (kokku 24 000 eurot) alates lepingu lõppemisest. Teenistuslepingu lõppemisest alates viibis hageja mitu kuud vahi all ja ei osutanud konkurentsi vahi

all viibides ega ka pärast seda, kuid kostja on keeldunud kokkulepitud summa tasumisest.

Kostja vaidles hagile vastu, väites, et teenistussuhe lõpetati kuriteo kahtlustuse tõttu ja seetõttu pole poolte vahel alates teenistuslepingu lõppemisest ühtegi kehtivat kokkulepet ning puudub hüvitise maksmise kohustus. Kostja asus ka seisukohale, et kehtiva kokkuleppe kohaselt on nõue vastuolus konkurentsikeelu kohustuse eesmärgi ja hea usu põhimõttega.

Riigikohus selgitas, et juhatuse liikme teenistusleping lõpetati asjaoludest olenemata poolte kokkuleppega ja kostja pole konkurentsipiirangu kokkulepet üles öelnud, mistõttu jäi poolte vahel ka pärast teenistuslepingu lõppemist kehtima konkurentsipiirangu kokkulepe.

Riigikohus märkis lisaks, et konkurentsipiirangu eest tasu ettenäeva lepingupunkti kohaldamine võib olla hea usu põhimõtte vastane siis, kui leiab tõendamist, et hageja rikkus oma kohustusi. Kostja nägi nõude hea usu põhimõtte vastasust järgmises.

1. Hageja peeti kinni kahtlustusega, mille kohaselt on ta juhatuse liikmena pannud toime ametialaseid kuritegusid, ja nimetatud kahtlustus oli teenistuslepingu lõppemise põhjus. Riigikohtu silmis ei ole asjaolud, nagu kahtlustuse esitamine, kostja tunnistamine kannatanuks hagejaga seotud kriminaalmenetluses, hageja vahi all viibimine ega kahtlustuse tõttu teenistuslepingu lõppemine, piisavad tõendid, mis näitaksid endise juhatuse liikme tahtlikku või olulist ametikohustuste rikkumist. Nimetatud asjaolude põhjal saab väita üksnes seda, et äriühingu endise juhatuse liikme suhtes toimub kriminaalmenetlus.
2. Hageja kinnipidamine leidis suurt meediakajastust. Riigikohtu hinnangul on selline asjaolu seotud pelgalt endise juhatuse liikme vahi alla võtmisega ega tõenda ametikohustuste rikkumist.
3. Hageja ei oleks vahi all viibimise ajal niikuinii saanud töötada ega konkurentsi osutada. Riigikohtu arvates ei saa seda pidada asjaoluks, mis välistaks nõude maksmapaneku vastuolu tõttu hea usu põhimõttega.

Seega konkurentsipiirangu kokkuleppe täitmise välistamiseks hea usu põhimõtte vastasuse alusel peab äriühing tõendama asjaolusid, millest nähtub, et konkreetset juhatuse liiget rikkus märkimisväärselt või tahtlikult ametikohustusi.

Lahendiga on võimalik lähemalt tutvuda aadressil <https://rikos.rik.ee/?asjaNr=2-16-11889/67>.

www.teabevara.ee